

Normen-Antenne Akoestiek

Overzicht van de regelgeving rond industriële akoestiek in België

Auteurs:

A. Dijckmans, L. De Geetere,
Afdeling Akoestiek, gevels en schrijnwerk
Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf
WTCB

Versie 1.2
Juli 2020

1	EUROPA	3
1.1	BESCHERMING VAN WERKNEMERS TEGEN LAWAAI.....	3
1.2	BESCHERMING VAN WERKNEMERS TEGEN TRILLINGEN.....	4
2	FEDERAAL NIVEAU	5
2.1	BESCHERMING VAN WERKNEMERS TEGEN LAWAAI.....	5
2.2	BESCHERMING VAN WERKNEMERS TEGEN TRILLINGEN.....	6

1 Europa

In het kader van de toepassing van de [Europese Richtlijn 89/391/EEG van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van werknemers op het werk](#), heeft de Europese Unie twee richtlijnen uitgevaardigd voor de bescherming van werknemers met betrekking tot lawaai en trillingen.

- [Europese Richtlijn 2002/44/EG van 25 juni 2002 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan de risico's van fysische agentia \(trillingen\)](#)
- [Europese Richtlijn 2003/10/EG van 6 februari 2003 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan de risico's van fysische agentia \(lawaai\)](#)

Deze worden in detail besproken in het artikel [Nieuwe Europese richtlijnen voor de bescherming van werknemers](#).

De Europese richtlijnen leggen de minimale voorwaarden vast. Dit betekent dat de Europese lidstaten deze voorwaarden als dusdanig kunnen overnemen, of strengere eisen kunnen hanteren.

De voorschriften in de Europese richtlijnen maken gebruik van een geheel van waarden:

- enerzijds de blootstellingswaarden die de actie veroorzaken, d.w.z. vanaf dewelke bepaalde procedures of beschermingsmaatregelen moeten getroffen worden,
- anderzijds de blootstellingsgrenswaarden die nooit mogen overschreden worden.

1.1 Bescherming van werknemers tegen lawaai

De richtlijn 2003/10/EG geeft een gedetailleerde beschrijving van de verplichtingen van de werkgever, de werknemer en de lidstaten met het oog op de bescherming tegen lawaai op het werk. Een aanpak aan de bron heeft de voorkeur. Bij gebrek aan andere oplossingen dienen persoonlijke beschermingsmaatregelen (bv. oordopjes of oorbeschermers) gebruikt te worden.

Volgende tabel geeft de blootstellingswaarden en bijhorende acties. De grenswaarden en waarden die de actie veroorzaken zijn uitgedrukt in functie van het dagelijkse blootstellingsniveau aan lawaai ($L_{EX,8u}$) en de piekgeluidsdruk p_{piek} , i.e. de maximale waarde van de ogenblikkelijke C-gewogen geluidsdruk.

	$L_{EX,8h}$	p_{piek}	Acties
Grenswaarde	87 dB(A)	200 Pa	- onmiddellijk maatregelen nemen om blootstelling onder grenswaarde te brengen - beschermings- en preventiemaatregelen aanpassen om te voorkomen dat het opnieuw gebeurt
Bovenste actiewaarde	85 dB(A)	140 Pa	- verplicht gebruik persoonlijke beschermingsmaatregelen - werknemers hebben recht op regelmatig gehooronderzoek
Onderste actiewaarde	80 dB(A)	112 Pa	- werkgever moet informatie en vorming van werknemers voorzien - persoonlijke beschermingsmaatregelen moeten aanwezig zijn - preventief gehooronderzoek met opvolging

Bij de bepaling van de grenswaarde betreft het de effectieve blootstelling en wordt dus rekening gehouden met eventuele persoonlijke beschermingsmaatregelen. Bij de evaluatie van de actiewaarden betreft het de geluidniveaus op de werkpost.

In elk van de gevallen wordt rekening gehouden met een dagelijkse blootstelling van 8 uur. Als de omstandigheden dit rechtvaardigen, bijvoorbeeld indien de blootstelling van dag tot dag sterk kan schommelen, kunnen de lidstaten echter gebruik maken van een wekelijks in plaats van een dagelijks blootstellingsniveau.

In België werden deze eisen als dusdanig overgenomen in de codex over het welzijn op het werk.

1.2 Bescherming van werknemers tegen trillingen

De richtlijn 2003/10/EG geeft een gedetailleerde beschrijving van de verplichtingen van de werkgever, de werknemer en de lidstaten met het oog op de bescherming tegen trillingen op het werk.

Er wordt een fundamenteel onderscheid gemaakt tussen trillingen doorgegeven aan het hand-arm systeem en trillingen doorgegeven aan het volledige lichaam. Volgende tabel geeft de grenswaarden en waarden die de actie veroorzaken. In België werden deze eisen als dusdanig overgenomen in de codex over het welzijn op het werk.

Trillingen doorgegeven aan	Grenswaarde	Actiewaarde	Evaluatie
hand-arm systeem	5 m/s ²	2.5 m/s ²	Meting volgens ISO 5349 of schatting
volledige lichaam	1.15 m/s ²	0.5 m/s ²	Meting volgens ISO 2631 of schatting

2 Federaal niveau

De wetgeving rond lawaai op de arbeidsplaats ter bescherming van de werknemers was tot in de jaren '90 gebaseerd op het ARAB (Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming). Heden steunt de wettelijke bescherming van de werknemers tegen de risico's van lawaai op de [codex over het welzijn op het werk](#). De eisen van het KB van 16 januari 2006, die een implementatie was van de Europese richtlijn 2003/10/EG, werden hierin opgenomen.

Daarnaast gelden in België sinds 2005 ook eisen met betrekking tot maximale trillingsniveaus voor werknemers, toen een Koninklijk Besluit werd uitgebracht als implementatie van de Europese richtlijn 2002/44/EG. Dit besluit is momenteel opgeheven, de eisen werden overgenomen in de codex over het welzijn op het werk.

Meer informatie omtrent de wetgeving in België rond welzijn op het werk kan [hier](#) teruggevonden worden.

2.1 Bescherming van werknemers tegen lawaai

Het [KB van 16 januari 2006 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van lawaai op het werk](#) werd opgeheven door het [KB van 28 april 2017 tot vaststelling van boek V – Omgevingsfactoren en fysieke agentia van de codex over het welzijn op het werk](#). De bescherming van werknemers tegen de risico's van lawaai is opgenomen in titel 2 van boek V van de [codex over het welzijn op het werk](#).

Hierin worden de grenswaarden en actiewaarden opgegeven voor de blootstelling aan arbeidslawaai alsmede de nodige preventie- en beschermingsmaatregelen. Deze komen overeen met de Europese richtlijn 2003/10/EG.

Onderstaande tabel geeft een overzicht. Hierbij is $L_{EX,8h}$ de dagelijkse blootstelling aan lawaai, i.e. het equivalente A-gewogen niveau van blootstelling aan lawaai op een nominale werkdag, herleid naar een periode van acht uur. Dit omvat alle op de werkpost aanwezige geluiden, met inbegrip van impulsgeluiden. Het piekgeluidsdruk niveau L_{piek} is de maximumwaarde van het C-frequentiegewogen momentane lawaainiveau.

$L_{EX,8h}$	L_{piek}	Acties	Persoonlijke gehoorbeschermingsmiddelen	Gezondheids- toezicht om de
Onderste actiewaarde			ter beschikking stellen	5 jaar
80 dB(A)	135 dB(C)			
Bovenste actiewaarde		- maatregelen om lawaai te verminderen - signalering/afbakening gevarenezones	verplicht	3 jaar
85 dB(A)	137 dB(C)			
Grenswaarde		- onmiddellijk maatregelen nemen om blootstelling onder grenswaarde te brengen - beschermings- en preventiemaatregelen aanpassen om te voorkomen dat het opnieuw gebeurt	verplicht	1 jaar
87 dB(A)	140 dB(C)			

Wanneer de bovenste actiewaarden worden overschreden, gaat de werkgever over tot de opstelling en uitvoering van een programma van technische en/of organisatorische maatregelen om de blootstelling aan lawaai tot een minimum te beperken.

In geen geval mag de blootstelling van de werknemer de grenswaarden overschrijden. Indien, ondanks de getroffen maatregelen ter uitvoering van dit besluit, toch blootstellingen worden vastgesteld boven de grenswaarden, dient de werkgever onmiddellijk maatregelen te nemen om de blootstelling onder de grenswaarde te brengen. Daarnaast moeten de redenen van de overmatige blootstelling vastgesteld worden en de beschermings- en preventiemaatregelen aangepast worden om te voorkomen dat het opnieuw gebeurt.

Wanneer de lawaai blootstelling de onderste actiewaarden overschrijdt, moet de werkgever individuele gehoorbeschermers ter beschikking stellen van de werknemers. Bij overschrijding van de bovenste actiewaarden, is het gebruik van persoonlijke gehoorbeschermingsmiddelen verplicht. Hiervan kan – na toelating - afgeweken worden indien wegens de aard van het werk het dragen van gehoorbeschermers tot grotere risico's voor de gezondheid of veiligheid kan leiden.

Bij de bepaling van de grenswaarde betreft het de effectieve blootstelling en wordt dus rekening gehouden met eventuele persoonlijke beschermingsmaatregelen. Bij de evaluatie van de actiewaarden betreft het de geluidniveaus op de werkpost.

Een voorafgaand en periodiek gezondheidstoezicht is verplicht voor werknemers die blootgesteld zijn aan arbeidslawaai en bestaat uit een controle van het gehoor door middel van een preventief audiometrisch onderzoek.

2.2 Bescherming van werknemers tegen trillingen

Het [KB van 7 juli 2005 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van mechanische trillingen op het werk](#) werd opgeheven door het [KB van 28 april 2017 tot vaststelling van boek V – Omgevingsfactoren en fysieke agentia van de codex over het welzijn op het werk](#). De bescherming van werknemers tegen de risico's van trillingen is opgenomen in titel 3 van boek V van de [codex over het welzijn op het werk](#).

De blootstellingsgrenswaarden en –actiewaarden uit de Europese richtlijn 2002/44/EG werden overgenomen in België. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen trillingen doorgegeven aan het hand-arm systeem en trillingen doorgegeven aan het volledige lichaam. Volgende tabel geeft de grenswaarden en waarden die een actie van de werkgever noodzaken.

Trillingen doorgegeven aan	Grenswaarde	Actiewaarde	Evaluatie
hand-arm systeem	5 m/s ²	2.5 m/s ²	Meting volgens ISO 5349 of schatting
volledige lichaam	1.15 m/s ²	0.5 m/s ²	Meting volgens ISO 2631 of schatting